

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ім. М.В. ОСТРОГРАДСЬКОГО
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА
БКШЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ:
ТВОРЧІСТЬ, МАЙСТЕРНІСТЬ,
ПРОФЕСІОНАЛІЗМ**

**МАТЕРІАЛИ ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**02 березня 2018 року
Кременчук**

УДК 378.124:37013

ББК 74.58

С 91

Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 02 березня 2018 року, м. Кременчук. – Кременчук: Методичний кабінет, 2018. – 316 с.

У збірнику містяться тези, подані на III Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм». Висвітлюються актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства. Подається опис інноваційних освітніх технологій та розкриваються закономірності й особливості підготовки педагогічних кадрів. Матеріали будуть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Москалик Г.Ф. – доктор філософських наук, професор, професор WSG (Польща)

Оніпко В.В. – доктор педагогічних наук, професор

Деркач В. В. – кандидат філологічних наук, доцент

Кулікова Т.В. – кандидат філологічних наук, доцент (редактор випуску)

Діброва О. В. – кандидат філологічних наук, викладач

Стегній П.А. – кандидат історичних наук, доцент

Ціпов'яз А.Т. – кандидат педагогічних наук, доцент

Яценко Т.В. – кандидат психологічних наук, викладач

За достовірність фактів, дат, найменувань, прізвищ, цифрових даних, за орфографічне, пунктуаційне, стилістичне оформлення *відповідають автори публікацій.*

Матеріали друкуються за авторськими варіантами.

Рекомендовано до друку рішенням Науково-методичної ради Кременчуцького педагогічного коледжу імені А.С. Макаренка (протокол № 3 від 19.02.2018р.).

УДК 378.124:37013

ББК 74.58

С 91

Гоясок Т. Б., Зюман Г. Ю. Перешкоди на шляху становлення педагогічної творчості	66
Решетняк В.Ф. Розвиток творчої особистості учнів в умовах реформування освіти	70
Заїка О.В., Сухойваненко Л.Ф. Шляхи формування творчої особистості педагога	73
Микало В.А. Психологічні аспекти становлення майбутнього вихователя	76
Барда С.І., Корабльова Г.Ф. Психолого-педагогічні аспекти діяльності педагога щодо подолання агресивної поведінки учнів	79
Мішеніна Н.Я. Віртуальні мережеві спільноти – сучасна платформа для реалізації безперервної педагогічної освіти	82
Вільхова О.Г. Розвиток творчого потенціалу сучасного вчителя хореографії	86
Васьків С.Т. Психолого-педагогічні умови формування міжкультурної толерантності майбутніх педагогів	89
Удич З.І. Формування готовності вчителя до ефективного використання ресурсів в умовах інклюзивного навчання	92
Шутов Д.О. Проблеми адаптації молодого вчителя до професійної діяльності	96
Олійник І.О. Уроки серця як інноваційна форма виховної роботи з молоддю	99
Бордюг Ю.В. Вплив інтерактивних освітніх технологій на професійну компетентність вихователів спеціальних груп дошкільних навчальних закладів	103
СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ТА СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ.....	
Фазан В.В. Просвітницько-громадська діяльність духовних осередків України (XVII – XVIII ст.)	106
Степанюк А.В. Контекстна технологія навчання як засіб підвищення якості професійної підготовки майбутніх учителів біології	111
Єлізаров О.І., Сукачов О.В. Демонстраційні досліди з фізики – перші кроки студентів у науковій творчості	115
Кравченко Л.М., Крупіна Л.В. Допрофесійна педагогічна підготовка старшокласників у системі «ЗНЗ – педучилище – педагогічний ВИШ» (1978 –2015 рр.)	118
Антонова О.І., Кудряшова Т.І. Вплив радіоактивних речовин на здоров'я людини	123
Повідайчик О.С., Повідайчик М.М. Квалітологічний підхід до науково-дослідницької підготовки фахівців у вищій школі	125

я поваги до цінностей; забезпечення ухвних цінностей; забезпечення рідну і світову культуру; формування аної на національні і загальнолюдські цінності, досягнення людської цивілізації, усвідомлення належності до світового співтовариства; засудження будь-яких проявів націоналізму і расизму.

Таким чином, полікультурне середовище вищого навчального закладу презентує духовно насичену атмосферу ділових і міжособистісних контактів, яка зумовлює світогляд, спосіб мислення і поведінки включених в неї суб'єктів, стимулює в них потребу залучення до національних і загальнолюдських цінностей. Це – простір позитивної взаємодії індивідів, груп, культур, які представляють різні етноси, культури, релігії, заклад з багатокультурним, різновіковим і різноконфесійним контингентом викладачів і студентів, який покликаний задовільнити освітні, соціальні і адаптивні потреби індивіда в багатокультурному суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О.М. Степанов. – К.: «Академвидав», 2006. – 424 с.
2. Коджаспирова Г. М. Педагогический словарь: для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 175 с.
3. Андрущенко В. П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу / В. П. Андрущенко // Таврійський вісник освіти. – 2004. – № 1. – С. 4 – 12.
4. Багатокультурність і освіта. Перспективи запровадження засад полікультурності в системі середньої освіти України. Аналітичний огляд та рекомендації / під ред. О. Гриценка. – К.: УЦКД, 2001. – 96 с.

Удич З.І.
доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ДО ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

У попередніх дослідженнях ми зробили спробу розкрити питання щодо інклюзивного освітнього середовища загального середнього закладу. Зокрема, визначили, що це комплекс освітніх послуг загального середнього закладу, який передбачає створення умов, сукупність впливів, способів та засобів, за-

лучення необхідних зовнішніх ресурсів, фахівців інших галузей з метою формування в учнів необхідних компетентностей для подальшої життєдіяльності відповідно до їхніх потреб та можливостей. Дане середовище може ефективно функціонувати лише за наявності необхідного комплексу ресурсів [1, с. 89].

Особливо актуальним питання створення ефективного освітнього середовища, залучення і використання додаткових ресурсів, їх адаптація та модифікація постає у світлі впровадження інклюзивної форми навчання, що відображено у новому Законі «Про освіту».

Нажаль, поняття ресурсів в освітній галузі досі трактуються по різному. Вважаємо, що це свідчить про недостатню увагу та розробленість питання ресурсного підходу до організації едукативного процесу.

Так, поняття ресурсів найчастіше тлумачать як особистісні ресурси учнів, мультидисциплінарну команду із забезпечення функціонування інклюзивного класу; педагогічні кадри школи; навчально-методичні матеріали; технічні ресурси; облаштування фізичного середовища [2-6]. А також пригадаємо, що існує ще чимало понять, які відображають ресурсний аспект освітньої галузі: організаційні ресурси освіти; освітні веб-ресурси; інформаційні ресурси; електронний освітній (навчальний) ресурс; відкриті освітні ресурси [7].

Для того, щоб забезпечити процес підготовки майбутнього педагога до реалізації ресурсного підходу в організації інклюзивного навчання, сформувати у нього здатність управляти ресурсним потенціалом школи, його збагачувати, необхідно найперше здійснити класифікацію цих ресурсів.

В основу пропонованої нами класифікації покладено функціональний підхід, який допоміг виокремити внутрішні та зовнішні ресурси. *Внутрішні ресурси* тлумачмо як такі, якими безпосередньо має володіти загальноосвітній заклад, а *зовнішні* – які можуть надавати підтримку, створити необхідні умови, доповнити та розширити освітні послуги, які пропонує даний заклад. Аналіз усіх необхідних зовнішніх та внутрішніх ресурсів для функціонування загальноосвітнього закладу дозволив здійснити їх групування на людські, фізичні та електронні ресурси. Зазвичай під поняттям людські ресурси розуміють сукупність фахівців із необхідною для розв'язання поставлених цілей кваліфікаціями. У групі електронних ресурсів об'єднані можливості Internet-ресурсів та електронної шкільної мережі. Фізичні ж ресурси – це все, що оточує учнів у школі, поза нею, що створює комфортне середовище та засоби, які використовують у навчально-виховному та корекційно-розвивальному процесах (табл. 1).

Таблиця 1.

Ресурси закладів повної загальної середньої освіти
з інклюзивною формою навчання

Ресурси	Внутрішні	Зовнішні
---------	-----------	----------

Людські	педагогічний колектив (менеджер освітнього закладу, учителі (у т.ч. спеціальні педагоги, асистенти учителів), індивідуальні ресурси учнів, батьки учнів освітнього закладу); спеціальні фахівці (психолог, медичний персонал, логопед, фізичний реабілітолог, соціальний педагог, обслуговуючий персонал та ін.)	державні органи (державні органи управління освітою, органи соціально захисту населення); вузькопрофільні фахівці (медики конкретної спеціалізації, соціальний працівник, фахівці центрів раннього втручання); громадські інституції (громадські організації, благодійні фонди, волонтери, ресурсні центри інклюзивної освіти, будинки підтримального проживання)
Електронні	методичні засоби (навчально-методичні комплекси дисциплін, методичні розробки, електронний документообіг); представницькі ресурси (сайт освітнього закладу, персональні блоги учителів)	відкриті освітні ресурси, навчальні платформи для педагогів
Фізичні	а) предметно-просторова організація: архітектурна доступність школи (тактильна підлога, внутрішні пандуси, поручні, символічне та звукове інформування); функціональні приміщення (ресурсна кімната, кабінети окремих фахівців (психолога, логопеда, медперсоналу, спеціального педагога), кабінет реабілітації, басейн, тематичний музей, рекреаційні зони, душові кабінки, гардеробні, навчальні аудиторії); облаштування приміщень (парти, стільці, настіжні дошки, вішалки, меблі для їдальні та лабораторії (фізики, хімії ін.), трибуни, стінки, книжкові шафи, дошки оголошень, індивідуальні бокси, м'які меблі для відпочинку); засоби і прилади навчання (об'єкти у натуральному вигляді або пренаровані, діючі моделі, макети і муляжі, прилади і засоби для демонстрації, графічні засоби, підручники і навчальні посібники, музичні інструменти); інформаційно-символічні засоби (графічні зображення, схеми розташування комплексів навчального закладу, карти приміщення, розклад уроків, дошка оголошень, декор, результати творчої діяльності учнів); б) технічні ресурси: засоби навчально-виховного процесу (тактильна та інтерактивна дошки, навчальні прилади, комп'ютери, програвачі, шкільне радіо, мікроскоп, мікроскоп, кодоскоп та ін.); засоби корекційно-розвивальної роботи (тренажери, обладнання ресурсної кімнати); засоби пересування (ескалатор, траволатор, ліфт, індивідуальні візки); засоби обслуговування (прилади освітлювання та провітрювання, санітарна техніка)	а) предметно-просторова організація: облаштування пришкольньої ділянки (зовнішні пандуси, зручний заїзд, автостоянка, відпочинкові зони); безбар'єрне середовище населеного пункту (доступний громадський транспорт, об'єкти соціального значення); б) технічні ресурси: транспорт (шкільний автобус, додатковий транспорт для учнів та учителів з інвалідністю); індивідуальні компенсаторні засоби (інвалідні візки, протези, ортези, тростини опорні, ходунки опорні, окуляри та ін.)

Таким чином, класифікація дозволяє не лише виокремити, але і визначити завдання тих чи інших груп ресурсів. Звідси випливає необхідність цілеспрямованої організації процесі набуття учителями та майбутніми педагогами ресурсної компетентності.

Аналіз джерельної бази щодо компетентностей свідчить про достатню розробленість цього питання, чітке його визначення у межах здатності особистості щось виконувати на основі суспільного замовлення, вимог до певного виду робіт. Що ж стосується ресурсної компетентності, то дане поняття ще не зустрічається у науково-педагогічних джерелах, оскільки саме поняття «ресурси» в системі освіти на даний час лише розробляється. На основі здійсненої нами класифікації, особливостей організації інклюзивного навчання, ресурсну компетентність учителя визначаємо як набуту ним здатність визначати, модифікувати, адаптувати, залучати, застосовувати і використовувати необхідні для досягнення поставлених цілей ресурси, створювати між ними зв'язки.

Дане тлумачення не претендує на остаточне визначення. У наступних дослідженнях спробуємо його розширити на основі змісту поняття інклюзивної компетентності учителя.

У психолого-педагогічній підготовці майбутніх учителів найчастіше ресурси розглядаються як засоби організації навчально-виховного процесу. І, найчастіше, це конкретні предмети, технічне обладнання, які застосовують безпосередньо на заняттях. Як ми бачимо з нашої статті, ресурси мають більше глибоке значення і дозволяють не лише організувати едукативний процес, але й створити необхідні умови, позитивне середовище в системі освітнього закладу.

Аналіз системи підготовки учителів дозволив нам виявити такі перешкоди у формуванні ресурсної компетентності учителів в системі інклюзивної освіти:

- низька мотивація учителів до інноваційної діяльності та відсутність відповідної підтримки керівництвом школи;
- недостатня увага до ресурсного аспекту у фаховій підготовці майбутніх учителів;
- відсутність сертифікованих тренінгових програм на відповідну тематику;
- невміння учителів користуватися академічною свободою;
- відсутність теоретико-практичного досвіду роботи в умовах інклюзивного освітнього закладу;
- неналежне ресурсне і фінансове забезпечення освітнього закладу;
- відсутність зв'язків із громадськістю та ін.

До основних факторів, які впливають на загострення цих проблем, відносимо стресовий характер впровадження освітньої реформи в Україні. У наступних наших дослідженнях ми представимо модель формування в учителів ресурсної компетентності, проаналізуємо її складові і визначимо шляхи її впровадження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Удич З.І. Інклюзивне середовище загальноосвітнього закладу: ресурсний аспект // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: збірник наукових статей у 2-х частинах / За заг. ред. О.В. Засименко. – Суми: ОП Цьома С.П., 2017. – Ч.1. – 412 с. – С. 88-92.
2. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навч. метод. посіб. / Під заг. ред. Шинкаренко В. І. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 96 с.
3. Ресурс: Вільна енциклопедія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
4. Інклюзивна освіта для дітей з інвалідністю в Україні: Ресурси. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://education-inclusive.com/resources/>
5. Колунасва А.А. Інклюзивна світа: реалії та перспективи: монографія / А.А. Колунасва. – К.: Самміт-Книга, 2009. – 272 с.
6. Місюня Л.В. Концепція універсального дизайну як важлива умова принципу доступності у системі інклюзивної освіти // Ідеї гуманної педагогіки та сучасна система інклюзивного навчання: зб. матер. Всеукр. науково-метод. конференції, / Уклад. О.Е. Жосан. – Кіровоград: Ексклюзив-систем, 2015. – С. 264-269.
7. Вікіпедія: Вільна енциклопедія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>

Шутов Д.О.

*аспірант кафедри психології
педагогіки та філософії*

*Кременчуцький національний університет
імені М.В.Остроградського
м.Кременчук*

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ МОЛОДОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасний педагог повинен завжди тримати руку на пульсі часу. Не лише суспільний запит, а й професійні прагнення, саморозвиток та рефлексія вимагають від нього/неї самовдосконалюватись. Розглянувши класичне гасло «Освіта крізь все життя!» на сьогодні, можна констатувати необхідність доповнити цей заклик: «Неперервна освіта крізь все життя!». Теоретично освіта на сьогодні насичена великим обсягом новаторства, технологізму, маркерної корекційної статистики з додаванням концепції сучасності – глобалізму.

Як повинен почувати себе молодий вчитель, який ще навіть психологічно неготовий до нових дорослих реалій української педагогіки XXI ст. Кожен місяць педагогічна преса поширює все нові і нові думки. Кожен рік проходить апробація все нових і нових освітніх програм та рецензування нових підручників та робочих зошитів. Сучасна українська дійсність, на жаль, не має натяків до політичної стабільності. З кожною зміною Уряду ми відчуваємо щоразу різні вектори державної політики, іноді вони є діаметрально протилежними до